

nemocenská poisťovňa s dvojročným opozdením, v dôsledku čoho — pre nedostatok prostriedkov — žalobkyňa nemohla sa včas liečiť a jej choroba sa tak zhoršila, že sa stala nevyliciteľnou a žalobkyňa tým navždy práce neschopnou. Súd prvej stolice žalobu zamietol. Odvolací súd rozsudok súdu prvej stolice potvrdil. Dôvody: Žalobkyňa (poistenka) opiera svoj nárok proti žalovanej ako nositeľke nemocenského poistenia o dve skutočnosti: 1. že táto neposkytla jej (žalobkyni) stravnú podporu včas a 2. odoprela jej včasnú liečbu. Dotyčne druhého dôvodu, žalovanú okresnú nemocenskú poisťovňu k náhrade škody vraj zaväzujúceho, odvolací súd súhlasí s právnym názorom súdu prvej stolice, že riešenie otázky či žalovaná právom alebo neprávom odoprela žalobkyni liečenie, vymyká sa príslušnosti riadnych súdov, lebo o nej rozhodovať náleží rozhodčiemu súdu nemocenskej poisťovne. Keby bol rozhodol rozhodčí súd, po prípade poisťovací súd ako súd apelačný, že odoprenie liečby bolo bezprávne, bola by vecná príslušnosť riadného súdu založená a odškodňovacia povinnosť na strane žalovanej musela by byť zistená. To sa nestalo. Dotyčne prvého základu odškodňovacej povinnosti správne zamietol prvý súd žalobu s ohľadom na znalecký posudok lekárskeho odborníka prof. dra Stanislava K., že ku kúpeľnému liečeniu žalobkyne — ktoré je ostatne dávkou dobrovoľnou a nie povinnou — nebol vôbec daný podklad do 5. XI. 1928, do ktorého dňa bola určená rozhodčím a poisťovacím ako apelačným súdom povinnosť žalovanej poisťovne poskytovať žalobkyni t. zv. stravnú podporu, a že nebolo možno s istotou očakávať, že by kúpeľná liečba v P. určite bola zabránená následkom choroby a pokračovaní deformácie kĺbov z reumatizmu; niet tu tedy medzi postupom žalovanej strany a medzi následkami u žalobkyne nastalými kauzálnou súvislosťou, ako súd prvej stolice v dôvodoch svojho rozsudku správne uviedol.

Najvyšší súd dovolacu žiadosť žalobkyne zamietol, uznávi dôvody rozsudku odvolacieho súdu po právnej stránke za správne.

Čís. 14913.

I. Otázku premlčania záväzku z kúpopredajnej zmluvy treba posudzovať podľa miesta splnišťa dotyčného dlžníka, hoci ostatné otázky, ktoré sa týkajú platnosti a účinkov zmlúv, bolo by treba posudzovať podľa práva platného v mieste, kde došlo k smluve.

II. Prejavy štátnych orgánov i vtedy, keď štát vystupuje ako smluvník v prevádzkovaní svojho obchodného podniku, musia sa stať písomne, ináč štát nezaväzuje.

(Rozh. z 8. januára 1936, Rv III 1105/34.)

Riaditeľstvo štátnych dráh v Bratislave vypísalo v r. 1928 verejnú súťaž na predaj zariadenia železničnej dielne a výtopne. Zariadenie kúpil žalovaný podľa písomnej zmluvy, ktorú mu riaditeľstvo zaslalo do jeho

bydlišťa v S. v Čechách, kde ju žalovaný dňa 4. septembra 1928 podpísal a riaditeľstvu vrátil do Bratislavy. Smluva stanovila kúpnu cenu, zariadenia podľa skutočnej váhy jednotlivých druhov materiálu, ako bude zistená zvážením pri odovzdaní, kupiteľ mal však ešte pred dodaním materiálu složiť podľa odhadnej váhy materiálu určenú minimálnu kúpnu cenu. Žalovaný složil predbežne 113.957 Kč 40 h a kúpený materiál bol mu potom dodaný. Dopisom z 25. februára 1929 sdělilo mu riaditeľstvo štátnych dráh v Bratislave, že kúpna cena činí podľa skutočnej váhy 176.750 Kč 95 h, a žiadalo zaplataenie rozdielu 62.793 Kč 55 h, s 2% daňou z obratu a úrokami spolu 66.328 Kč 55 h. Žalovaný nezaplatil a dňa 27. októbra 1932 podal štát žalobu o zaplataenie tejto sumy, resp. domáhal sa za sporu výroku, že je oprávnený túto sumu započítať do vzájomnej pohľadávky žalovaného z dodávky uhlia štátnym dráham. Žalovaný namietal medzi iným premlčanie žalobnej pohľadávky podľa § 1486 ob. zák. obč. a pozdejšiu odchýlnu ústnu dohodu so železničnou správou.

O b a n i ž š i e s ú d y žalobe čiastočne vyhoveľ.

N a j v ý š š í s ú d dovolaciu žiadosť zamietol medzi iným z týchto

d ô v o d o v:

Sporná smluva bola uzavrená medzi neprítomnými stranami, keď totiž riaditeľstvo štátnych dráh v Bratislave sdělilo žalovanému dňa 22. augusta 1928 písomne svoj návrh konečnej smluvy, ktorú žalovaný doložkou danou v S. (v Čechách) dňa 4. septembra 1928 »bez výhrady« prijal a riaditeľstvu zpät zaslal. Otázku premlčania treba riešiť s ohľadom na prípadnú kolíziu hraničných noriem medzimiestného práva platného buď v oblasti práva na Slovensku a Podkarpatskej Rusi, buď platného v ostatných zemiach republiky Československej.

Podľa súdnej praxi v prvej oblasti (viď rozhodnutia Úr. sb. č. 1120 a 1777 platí zásada, že premlčanie záväzku treba posudzovať podľa miesta splnišťa dotyčného dlžníka, hoci by ostatné otázky, ktoré sa týkajú platnosti a účinkov smluvy, bolo treba posudzovať podľa práva platného v meste, kde došlo k smluve (viď rozhodnutie Úr. sb. č. 1746, Fajnor-Zátarecký: Nástin súkr. práva II. vydanie str. 35, 41 a 255).

V druhej právnej oblasti rozhoduje podľa obdoby §§ 4, 36 a 37 všeob. zák. obč. lex contractus i v otázke premlčania.

S tohoto hľadiska má stanovisko žalovaného isté oprávnenie, keď tvrdí, že k smluve došlo až vtedy, keď ju v sídle svojho závodu, ktoré leží v druhej právnej oblasti, podpísal.

Lež zásada tá neplatí ani podľa práva v tejto oblasti, keď ide o vzájomnú smluvu (keď každá zo strán bola v záväzku), a preto tu rozhoduje právo miesta, kde oferentovi (riaditeľstvu štátnych dráh) došla akceptácia.

Podľa toho je jasné, že otázku premlčania treba riešiť podľa práva platného na Slovensku, lebo tam došla akceptácia oferentovi a tam bolo aj smluvné splništie pro obe strany, ako plynie z nenapadnutého zistania nižších súdov.

Preto správne rozhodly nižšie súdy, že uplatnená pohľadávka nemohla sa premlčať podľa § 1486 čis. 1 všeob. zák. obč. a správne tiež posudzovaly smluvu aj po iných stránkach podľa právnych pravidiel platných na Slovensku a Podkarpatskej Rusi.

V merite veci napadá dovolacia žiadosť rozsudok odvolacieho súdu preto, že nebolo vykonané navrhované dokazovanie o tom:

1. že pri kúpe a predaji starých strojov je obvyklá 3—5% tolerancia pri váhe,

2. že aj po dodaní strojov bol žalovaný na jar 1929 sekčným šéfom ministerstva železníc Ing. Č. opätovne uistený, že nie je povinný platiť viac ako smluvenú toleranciu do 5% proti predbežnému odhadu a že tolerancia bude mu zúčtovaná s jeho kauciou 7.000 Kč.

Táto dovolacia sťažnosť je bezpodstatná, lebo citovaná písomná smluva, ako ju žalovaný bez výhrady prijal, vylučuje použitie obchodnej zvyklosti o tvrdenej tolerancii, lebo určuje, že ak bude pri vážení jednotlivých zariadení zistená vyššia váha než bola odhadnutá, má žalovaný zaplatiť za ne cenu podľa skutočnej vyššej váhy a podľa čiastky stanovenej za 100 kg váhy.

Preto nemôže sa žalovaný právom odvolávať na to, že už pred uzavrením tejto smluvy bolo mu úradníkom ministerstva železníc ústne sdelené, že rozdiely v odhadnutých váhach môžu činiť najviac 3—5% a že bol týmto uistením uvedený v omyl, keď mu nič nebránilo, aby si pri konečnom dojednaní smluvy túto toleranciu vyhradil.

O neoprávnenom obohatení žalujúcej strany nemôže byť tu reči, nakoľko podľa nenapadnutého zistenia táto žalovanému skutočne dodala tovar v tej váhe ako bola dodatočne účtovaná.

Pokiaľ ide o otázku ad 2. uvedenú, treba podotknúť, že podľa stálej súdnej praxe prejavu štátnych orgánov i vtedy, keď štát vystupuje ako smluvník v prevoze svojho obchodného podniku, musia sa stať písomne už so zreteľom na potrebu úradnej evidencie, ináč nemajú pre štát záväznú moc (rozhodnutia Sb. n. s. č. 12027 a 12892).

Preto správne poukázal odvolací súd na výnos ministerstva železníc zo dňa 7. júla 1928 (dotyčne predaju z elektrárne vid' výnos zo dňa 14. júla 1928), ktorým bol schválený návrh riaditeľstva štátnych dráh v Bratislave dotyčne sporného odpredaju, lebo ani tam niet zmienky o tvrdenej tolerancii.

Z toho je zrejmé, že akékoľvek ústne dohovory žalovaného v ministerstve železníc nemajú rozhodného významu pre záväzok štátnych dráh, pokiaľ neboly ich príslušným orgánom písomne potvrdené.

Čís. 14914.

Ustanovenia čl. XI. uvodzovacích ustanovení k zák. č. 64/1931 Sb. z. a n. nevzťahujú sa len na otázku, či možno odporovať právnym úkonom, ale i na ostatné predpoklady odporovateľnosti (najmä § 9 odp. por.) podľa konkurzného resp. odporovacieho poriadku.

(Rozh. z 8. januára 1936, Rv IV 26/35.)